

Հանդիսականը ջերմ ծախհարու-
թեամբ ողջունեցին Պ. Տորթերի աստե-
րանով խելըը։
Հանդիսը վերջացած էր. Ամերիկեան
Պատ. երկը մը հրաբխային գոհարանա-
կան աղբյուրներ մատուցեցին. ջերմանալով
թեամբ ունին դուռեցան աղբյուրի։ Այս
մեթոդով և ներքաշակ գոհարանական
երաժշտութեամբ հանդիսը վերջացաւ։
Հանդիսականը հրճուալոր տպաւորու-
թեան ներքեւ մեկնեցան, զոն հանդիսին
և աւելի զոն դպրոցի արդիւններէն։

ԳՍԻՍՈՒՍԿԱՆ ՍՈՒՐԴՆԵՐԻՍ

ԿԱՐԻՆ, 26 մայիս
Քաղաքի ու ժողովրդի զորաբանին
հրամանատար Ֆերիք Մուսա փայա
յետ աղբյուր հիւանդութեան մը
մեռաւ այսօր. Ն. Վանուսիւնի իբրեւ
քաղաքի բաղնիքի և բարեկրթ զո-
րանքի, մեծ համբաւ կը վայելէր և
իբրեւ հողածու հայր է անասիր և
ուղղալու պաշտօնակալ հանգանակ
էր աւ ինքն յանկուցանելով ամեն աղ-
գի հասարակութեան արտերը, և այս
պատճառաւ ուր այժմ քաղաքը հա-
նուր կ'ողջալ Ն. Վանուսիւնի այս
անհիւսկալ մահուն վայր։ Հանգուցի-
լոյն թեւորդին է տեղւոյ Մեհարի
Միւսիքի Սուրառ պէյ, որ իր պաշ-
տօնին վերահաստատուելով, 4-Պորտն
նոր դարձած է այսր, և որ կը կրէ
յանձին իր մօրերը բոլոր ազնիւ և
բարեկրթ ձերբերը։

Ամսոյ մէջ մեռաւ նաեւ քաղա-
քի Ռեֆիկ ընդ.Տ. տեսուչ կոմս Ա.
Փիլիպի ժամտանդի հիւանդութեան
մը ետքը. Ն. Վանուսիւնի իր կար-
ծատեւ պաշտօնավարութեան մէջ զիս-
ցաւ դասել աւ հասարակ ամենեւե-
րակներ իր մարդասիրական, հեղա-
համարի և ազնիւ ձերբերով. Ռեֆ. Ռե-
ֆիկ բոլոր պատմաւոր, իմէ՛ թաղմա-
թիւ որբեր ու աղաքաներ և իմէ՛ ամեն
աղբի անհատը լայնի դառնապէս
կոմս Փիլիպիի դիպչի մահուն վայր, այս
որ կ'ըստ կողմի իրենց ձեռքը պաշ-
տօնակալ մը ուղղալու և անպաւա, հայր
մը բազմադրով և խնամաւոր, և պի-
տանացու անդամ մը մարդութեան։

Ամսոյ սկիզբները գաւառի բու-
սականութեան պատգամ վիճակի
մէջ լինելով, կը մահ մարդ երաշ-
տութեան մը վախերով պայտարեւ էր,
նաեւ Տեառն որդիութեան յորդա-
ւան անհրճելի սկսան տեղալ ամեն
ուրեք, որոնք լաւ աղբեցուցիւն գոր-
ծեցին ու պիտի գործեն հաջին դնոյն
վայր։

Ինքնութեամբ կը լինէր իմ իւր
նուալ վիճակին Աւաշ. փոխանոր-
դութեան պաշտօնին կարգուած է
քնիկ Տրապիզոնի և նոյն դաւառի Ա.
Քոս զիւրի հովիւ Աթ.Տ. Յովակիմ
քահանայ էպիսկոպոս, որ իր փիւր, կա-
րող և աղբեցիկ ընթացիւք պիտի կա-
րենայ արդիւնաւոր կերպով վարել ի-
րեն յանձնուած նոյն պաշտօն։

Երեկ գիշերուած ժամը 3/4 ին
միջոցները աստ երկրաշարժի ցնցում
ներ տեղ ունեցան բաւական զորաւոր
կերպով, այլ բարեբաղդարք ու և
վտանգ չպատահեցաւ։

ԵՐԵՎԱՆ, 11 Մայիս

Գաւառի երաշտ վիճակի չարտահա-
թիւնը ծանուցող մեր վերին թղթակ-
ցութեան հաղթ յանձնուած իր թղթա-
տարին, և աւա ամենեւեւ ի վեր մեր մեթ-
նորոգող զօրաւոր ամուլ ամբերն սկսան
վերջացաւ տեղալ, և աշխատ ստանի, որ
քաղաքը իր յետոյ երկրին մակերեսը ամեն
ուրեք լին իրարարան առաւ իր թղթեր։

Ամերիկե յայտն հետ ևս միեւնոյն
աստանութեամբ մեր թղթերով ինչ-
նով զարդիւր զարդաներ զեւէ ամենեւե-
լայի հասանքներ կը յարուցանեն, և օր-
ն ու երաշտութեան պատճառաւ վերերս
սկսած էր ամառային տապալանս օրե-
րը յիշեցնել, վերադարձող զմեզ դարձա-
յին հեշտաւոր, զովարդ օրերու։

Գաղով երկրորդական նկատմանց,
այս անձրեւը թէ՛ անշաղկ մեծ օգուտ
էր չին կրնար պատճառել գաւառի ամե-
նակարեւոր զեւէլակներին, Պատանու հնե-
նոցը, զանի որ աղբեց տեղալի համեմա-
տաբար տաք կլիմային պատճառաւ կա-
նուխին այն և աղբի վերջերը հասաւ
քաղաքի ամենայն հասած կըլան արդէն,
բայց զրկեց ընդհանուր աւերումը մ'կը
փրկէ միւս գիւղականց անձրեւալարաւ
գաւառ հունեւեցաւ և մեծապէս կը նպաս-
տեն ամառային ցանքերու (եղիպագո-
րի, սորեակ, լուշույ և այլն) և անդաւա-
տանաց։

Հաւաքի կուսակալութեան յանձնա-
րարութեամբ քաղաքը ժամանեց լուսան-
կարի մ'որ պատճառ ունի եղեւտող, Պի-
էրէֆիկ-Եփրատի, Հոսովկայի, Սրայ և
Խառնէն-Տիւրի և նոր նշանաւոր չեմբերու
նկարները ամուլ, որ պիտի զրկուին 4-
Պորտը կայսրական ձեռնութեան թաղա-
քանը, որ Տեղեւորութեան կողմէ, կտու-
թէ յանձնարարութեան եղած է այդ մա-
սին։

Յուգը կը դիտուի թէ՛ Տիգրանա-
կերտի աղբալոց գաղթին յիշեցնելով
այլ և ալ մեծ տակ կը շարունակուի.
Պատ. մը գաղթականը քաղաքէն ան-
ցան ևս այս շարժում։

Քաղաքի վաճառականութեան իրենց
մեծաւոր չեմբերը զանի մը Հաւիպի վա-
ճառականը՝ Մանուկ հոս Հայ վաճառա-
կանական Տան մը բացմամբ կերելի թէ

իրենց շահը վտանգի հանդիպած հաճա-
րելով, մեքենայութիւններ կը իրենց ա-
նոր գործարարութեանց դէմ դիմաւոր-
թիւն յարուցանելու նպատակաւ։
Նոյն փաճառատուն վերելիս ձեռնար-
կած իրենով առողջ ոչխարներէ ի վարձով
բազմաքանակ բուրդ բառաւ ի Մարտի 11
և ի Մայնիսի, Քաղաքային թէլիքի կը
զիւնէ պատուապատճառ վաճառքիըր տա-
նալու համար Բայց սոյն վերջինք ինչպէս
կը խոսուի, նախանձոր փաճառականաց
առաջնօրէ՛ չենք դիտեր որով իրաւաւոր
թանկագին կուզէ տալ այդպիսի պաշտօ-
նալի մը։

Ի բաց առեալ ստրկամիտ անձուկ շըր-
ջանք մը, հասարակութեան ընդհանրա-
պէս վերջին ծայր զգուած է արդէն Հա-
ւիպի կեանքներէն։ Ուստի աներկիւմ
ենք որ արաբութիւնն ու պարսկաւոր-
թիւն պիտի յաղթանակեն վերջապէս շա-
րանախանութեան յաղապանալ այս կար-
գի տեղեւ մեքենայութեանց դէմ։

ԳԵՌԳ. Կ. ՈՍԿԵՐՁԵԱՆ

ՎՈՍՓՈՐԵՆ ՅՈՐԴԱՆԱՆ

ՈՐԿԵՆՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆ, Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՆ ՊԱՏԻՐԱՐԻ
Յ'ԵՐՈՒՍԱԼԵՍ

Ի ՏԵՄԱՐ Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր մամուլը թղթակցէն

ԵՐՈՒՍԱԼԵՍ, 28 մայիս
(կիրակի)

Երուսաղէմի ուխտասիրեաց ամե-
նէն աւելի խորհրդաւոր արաբային է
Յարութեան տաճարն, ուր, ինչպէս
այսօրին է, Հայր, Յոյն և Լատին
գրեթէ համահասար իրաւունքներ
կը վայելեն։ Այդ մեծակերտ եկեղեց-
ւոյն դռներն ներս պէտք չէ փնտռու-
ն' այն պայծառ երեւոյթը, ո'չ այն
խաղաղիկ միտութիւնը որ յատուկ են
ուրիշ արթնատիւեաց արեւելեան ճա-
նապարհները չեն թափանցող ան-
որ միտութեանը մէջ, յոր ուխտա-
ւորը խորամանկոր կը յաւաճանայ,
ամեն մէկ քայլին երկրապետով խաչ
մը դերձակներ մը կամ նուիրական քա-
րի մը առջեւ, ամեն մէկ քայլին պատա-
հելով այլաբան և այլաբան ուխտաւորաց
որք հեռուաւ երկիրներէ եկած համա-
խորանք են, ձոն արթնք ընդհանուր
միտմանով մը չբարձրանար յերկին,
միակ թեղաւ, միակ դաւանութեամբ,
այլ ազգակից երգերով, մեղեդիներով
որք կը տունէ ամբողջ օրեր, ամբողջ
գիշերներ, Հայ վարդապետը, լատին
գրեգորէն, յոյն արքիմանտրիքը այն-
տեղ եկեղեցական պաշտօնեայ և դի-
նոյն ևս միանգամայն. մի և նոյն տեղ-
ւոյն վայր, իրարանցիւր իր իրա-
ւունքները կը պահպանեն, միտ աշա-
րակ, միտ արթնու. լոյն միջոց մը
կայ անոնց միջեւ, ու նախանորդէն
անոնց ետին. ուս թահանայն Յունաց
թիւին տակ կ'ապաստանի, Ղպտին,
Ասորին ու Հայերէն Հայոց, Համազ-
դային արթնակար մին է այն որուն
դռները թրիստայայ այլաբանի տե-
ղին բանալու կոմ փակելու իրաւունք
հայ, լատին և յոյն կըլինին միմեք
ուած է. Մեր ուխտաւորը, ջերմե-
անդէն արթնել յետոյ, պանծանալ
դուրս կ'ելլեն անտի, օրհնելով այն
Միաբանութիւնը որ դիտուած է դա-
րերէ ի վեր իրաւունքութեան մը արեւո-
թեամբ հսկիւլ այդ եւամասին իրաւա-
տութեան մէջ Հայոց արդար բաժնին
պահպանման վայր։

Ուրբաթ օրը, Ամեն. Տ. Յարու-
թիւն Մրապան իր պատրիարքային
անդրադին ուխտասիրութիւնը կա-
տարեց ի Ս. Յարութիւն տաճարն որոյ
դռներն հայ և յոյն ստրկաւոր իրեն-
կաններէն ի ձեռքին և բուրբաւաւ ըն-
դունեցին զինքը, Բողոք եպիսկոպոսը
և վարդապետը կը հետեւէին Ն. Սր-
բաղիւնիւն որ նախ և առաջ երկր-
պաղեց Տապանատեղւոյն առջեւ. այդ
սրբալոյսը կը դնուի տաճարին դռն
հանդէպ և ծածկուած է կարմիրադէ-
ն հարթ և ողորկ վէմով մը որուն երկու
կողմի մեծ և փոքր երկրորդ զյոյր աշ-
տանային կան, երեք աղբայ, և
վրան՝ ութ կանխեղներ մատարը,
որոյ մին կը վառեն Ղպտին, Այն տե-
ղէն Պատրիարքը շարժապատու
աւաղիւրդուեցաւ ի Գերեզման Գրի-
տիի որ կը դնուի նորաշին մեծ դռ-
մէ իր մը ներքեւ, տաճարին կողմերը,
բողոքանք արահալի մը մէջտեղ. դու-
րը դէպ ի արեւելք կը նայի, ուստի
կը մտնուի առաջին խցիկը. անը, մար-
մարայ սիւնանքը քար մը կայ, Հեռ-
աւէ մէջ անուամբ, և վրան՝ 15 մետա-
ղաւ կանխեղներ, ճը Լատինաց, ճը
Յունաց, կը Հայոց և կը Ղպտացոյն,
Այդ մատուռէն երկրորդ դռնով մը
կը մտնուի բուն գերեզմանատեղին ու-
րուն մեծութիւնը թէ՛ լայնութեամբ
և թէ՛ երկայնութեամբ երկու կան-
գունի լայն է. շրջապատի մարմարե-
րուն տակ դուռ կը տեսնուի գերեզ-
մանի բնական ժայռ քարերը զոր
նշխոյն հեղինէ տալել ու կրիկ տը-
ած էր(՝)։ Գրիտայի քարանի տեղը

(՝) Տե՛ս Պատմութիւն կամ Ուղեցոյց
Ս. տեղեաց տաղաքեւ յերուսաղէմ

Հիւսիսային կողմէն է, ժայռին մէջ փոր-
ուած, որուն կողքեր և վրայի կողմն
սպիտակ մարմարներով ծածկուած են,
Այդ մատարն մէջ ծնողիւր աղօթից
Պատրիարքն և անդ մնաց միմեք ու
բոլոր միաբանը զոյգ զոյգ ներս մտնե-
լով, տապանաբան համար ինչին Յե-
տայ, թափելով գերեզմանին արտա-
քին շրջափակը բոլորէն յետոյ, կը
երկրորդ Գողգոթի կոչուած վերնա-
տունն որ Հայոց սեկիական եկեղեցի
մէջ է, և անը կատարուեցաւ երկիւյ-
նեւ ժամերուութիւնը, Այս միջոցին,
Յոյնը եւս սկսած էին իրենց ժամեր-
ուութիւնը, մինչ Լատինը թափորի
կ'երկին բաւ տողութեան, երեք
աղբայ զարախանքն ու աղբիւնքն
իրար խառնուելով, ահաւոր երեւոյ-
թիւն մը յառաւ կը բերեն որում
եւս առաւել պատկառելի շահեա-
նութիւն մը ընծայեց Ֆրանսացի հա-
րիւրաւոր ուխտաւորաց մեռելն ի Ս.
Յարութիւն։ Աստի կը բաղկանային
կրօնաւորները, մարդասիրներէ, երկ-
սեւ աշխարհականներէ, ծեր ու երի-
տասարդ, Ֆրանսացի զանազան կողմ-
բնէ եկած, բարեպաշտայն ընկերու-
թեանց ծախիւք, տաճարին դռներն
ներս բարձրաւ բերելով կայանեցին
երկու հսկայ խաչեր զորս յիսուական
հագի ի վերաւ կը կրէին իրենց ուտոց
վայր. այսպէս, երկրորդ, աղբիւնք,
մէջ մի քայլի կանդ աւելով չնայապա-
ս, Ֆրանսացի հասարակագէտ հասան Գե-
րեզմանի մատարն առջեւ ուր վար-
դին իրենց նուիրական բեռն և ծր-
րադէրն ձեռք այն տեղ ուր վար-
դին մը անոյ ծնողութեանց էինք մնալ
և ուր պահ մը յետոյ պիտի ծնա-
դէրին Յոյները. յայնժամ վարդապետ
մը սկսաւ քարոզել Ֆրանսական իղ-
ուաւ, բացատրելով այդ արաբային
նշանակութիւնը. իւր ծայրը մերթ ընդ-
մերթ նայելը կը դառնար վերապա-
նէն համար Ս.Տէր որդիութեան և Յու-
նաց տաճարն լատիւր Քրիստոսի
ուսուին հայերէն և երեւմեւ շա-
րոյ և Յունաց արթնները կը խեղ-
դուէին Ֆրանսացի ուխտաւորաց հա-
րիւրաւոր շրթներէն միաձայն հնոր
երգեցողութեանց մէջ. Այս ընդհա-
նուր արթնից դուռով՝ տիեզերական
շուշուէ մը նման կը վերացունենէր,
կը բարձրացունէր զանոյր, գարեւու հետ-
քերով սեղանը այդ թիթիւր կամար-
ներէն ալ վեր, ի բաց կը վանէր անձ-
նական հասարակ, կը մոռցունէր իւ-
րաւանիւրի պատմութեան, և քրիս-
տոնական վեհ կրօնին խորին տպա-
ւորութեան ներքեւ կ'ընկնէր զանե-
րը. Յետոյ, յանկարծ լուցին բոլոր
Հայերէն, ժամերուութիւնը վերջացաւ,
ուխտաւորը հեռացան խումբ խումբ,
և մենք վերադարձանք Ս. Յարիւր
վանքը։

Նոյն գիշերը վերադին դնացիւր
Յարութեան տաճարն ուր Գեր. Նա-
ր.Սրբապան պիտի մատուցանէր իր
ուխտաւորական պատարանը, Հայոց,
Յունաց և Լատինաց կողմէն տեսուչ
վարդապետներ կան անոյ որք մտնե-
նապէս կը մնան մը քանի պատան-
նապէս. Հայոց այժմեան տեսուչն է
Տ. Յակոբ վարդապետ Մանաստրեան,
Ղպտիկ, որ կտրել է եկեղեցական մին
է, չարապա յոյնութեանց տողալը,
որ կանգնէ մէջ դուռէ առիթ չէ ու-
նեցած քարոյ մը խոսելու, — և դռ-
մէ ատը համար, — այլ որ տարիներ
ի վեր ամեն օր առիթ կ'ունենայ ցոյց
տալու իր մարտանկարց համար բը-
նական դարձած անձնութեան իր մը
հսկիւլով, մարաւոյթով, աշխատելով
տեւ և գիշեր, — և իրեն պէս կարող
մը վարդապետներ, որք տեսական
պաշտօն կը վարեն Ս. տեղեաց եկե-
ղեցիներուն և մատարն մէջ, ընծա-
յարաններէ կ'անց ըլլային, թերեւս
աւելի ծանօթ և փայլուն անուններ
կրէին այսօր, սակայն միայն՝ եկեղեց-
ւոյն և մատարնի կողմը։
Երկրորդ վարդապետ զմեզ ընդունեց
իր խոցին մէջ. ժամ երկուսը երեք
տաճարին երկայնեայ դռները ճաշե-
ցին իրենց ձիւններուն վայր, ներքին
զանգահարութեամբ որք կ'աղբա-
րաբէն թէ՛ արարութիւն ամեն յարաբ-
րութիւն պիտի դադարէ, յետոյ փա-
ռեցան ծանր առ. ծանր, Գիշերային
ձեւակերպութեանց առաջինը իր այս
ի սկզբան, անընդհատ ելեւելք, ուխ-
տաւորաց շուշուէր, վարդապետաց ո-
րոտանայն հրամաններ նորաստեղծ
դեւորութիւն մը կ'ընծայէին այդ ար-
բալային. այլ տակաւ առ տակաւ
լուր Լատին արիւնք, ժամ էին պիտի
սկսէին ժամերուութիւնը, և Ս. Գե-
րեզմանին վայր պիտի պատարանէին,
ամեն գիշերուան արաբաւ, նախ յոյն,
այսպէս հայ և ի վերջոյ լատին. ամ-
բողջ գիշեր մը անընդհատ հսկելու
բարձրապատմութեան հետ՝ պ. ի խո-
տովանքը թէ՛ խառնուած էր նաև
պատկառուն հետաքրքրութիւն մը,
որք կ'ընդունէին իրենց հետեւի գի-
շերը, ներքայնաւ, մեծամեծաւ եր-
գեցողութիւն մը կը կրէին վերին
ուսու ուխտաւորութիւններ են, հարեւր
չափ, որք Գողգոթայի սերունդն առ-
ջեւ կ'ընդունէ մարաբան Պիտարին
արտապայտել տպաւորութիւնը զոր

կ'ընէ գիտելի մը վայր, որ մուլին
մէջ, սկսել մը ևս ինչ կ'ընած, առա-
ջին անգամ կը լսէ այդ երգեցողու-
թիւնը, մահաւան երգի մը պէս տը-
խար, օրերային մը պէս աղբեցիկ. ա-
ռանց այդ լեզու հասկնալու, առանց
անոնց կրօնքը դառնալու, երկու դա-
մութեան համար անոնց էինք, տես-
նելով այդ Բարեկենցիկ, գլուխին
սպիտակ կամ կարմիր քօրեք առած,
պաղ մարմարին վրայ ծնողիւր, որք
ժամերով արթնեցին ու երգեցին այդ-
պէս. մերթ ընդ մերթ մանկամարդ-
կին մը կը կանգնէր անոնց մէջտեղ
ու կ'սկսէր սուր գերեւ կարգաւ. և
յետոյ կը շարունակուէին երգերն
որք կարծես այդ կանանց հոգւոյն
խորին թուղ հառաչներ էին, ու ոչ
թէ սկսուած, փորձած ու եղանակներ,
Հիւսիսային կայսրութեան ո' գիւտն ո'չ
անկեղծներէն եկած համարմուտ
էին Գողգոթային առջեւ, կ'ըն մեղքը
ուսնին իրենց խոցին մէջ կամ ինչ խոց
ուսնին իրենց շրթնաց վրայ. պատա-
նէր ու ժողովարդ աղբիւնք ալ կային
անոնց մէջ. ուս իշխանուհի մը, պատ-
ուակալ սկիզբներով շրջապատեալ, աղ-
քառ ուխտաւորութիւնը սակաւ ինչ
հեռի, ինչպէս կ'արթնէր, մատարնայ
սե բարձի մը վրայ ծնողիւր. աղբու-
պատկառութեան հետ ալ ուսնէ իր
իւրաւունքներն։

Կէս գիշերէն մէկ ժամ առաջ,
կոնստանդու դղրդին մը իմպակցուց
զմեզ մեր խոցերէն. ժամերուութեան
սկզբնաւորութեան հշանք էր. և ահա,
յոյն սարկապոն՝ զընտարանդաւ եւ
բուրգաւ, ի ձեռքին՝ սկաւ. շրջի բոլոր
խորաններուն առջեւ և խնկարիւր.
Հաջիկ նա տարաւոր էր իր պատան-
ք և անկողնայն յետոյ միեւնոյն արար-
ութիւնը կատարեց հայ սարկապոն.
Ձիւնորակներ ճաշապաւութիւն էա-
կան պայմանն է այստեղի եկեղեցա-
կան պաշտօնէից. վարկերն մը յապա-
գում կ'ընայ աւաղական իրաւունքի
մը կորստան պատճառ. ըլլալ թիթիւ
փութեանց մը կ'ընայ անկողնութիւն
նոյն յաւաք բերել. անկողն ըլլալու
չափ ճաշապաւ գտնուելու են, Հայ
սարկապոն հետեւեցաւ Ասորին. —
Լատինը չեն մանակցիլ այս ինկար-
կութեան. Յետոյ, յոյն եկեղեցա-
կանը սկսան իրենց ժամերուութիւնը
Գերեզմանի մատարն առջեւ, և ուսու
ուխտաւորութիւն, ինչեւով Գողգոթայի
տաճարն, անդ. ծնողքերին երկու
դռներէն մը. Պատարան ժամանակ
Լատինաց ուսուցիչ կ'ընայ արաբա-
ուէր. արդէն շարաք մը անցաւ,
Յարութեան տաճարի յոյն վարդա-
պետն իր կարող կուտայ բաշի որ ուս-
սերէն պատարաղ կը մատուցանէ. նո-
րանու տողորդութիւն մին է այս, և
պէտք է զ'անոյ թէ Երուսաղէմ գի-
մաղ հաղաւորաւ ուսու ուխտաւոր, ո-
րոց մէջ կան շատ մը հարուստ և երե-
ւելի անձնութեան իրենց, մեծաւոր-
մար դրամ կը ձգեն յոյն վանոց ու
արթնակները. Ուստի՛ այս, և հոգ-
րալոյն նկատմանով, յոյն կողմն
այս հաճախատարութիւնը կ'ընէ ուսու
կողմին, և այս չի փնտրու բնաւ Հա-
յոց և Լատինաց իրաւունքներն։

Ռուս ուխտաւորութիւնը իր գպիւր
կը մանակցէին երգեցողութեան, և
նոյն տիպարական չեմբերով որոյ ար-
ձաղանքը դուռ կը հնչէր կարծես տա-
ճարին կամարներուն ներքեւ, միաբե-
րան կ'ընէին Դաբոն՝ Բաբլոն (Տէր Ո-
ղորմա)։

Մեր տեսուչը, որոյնք ժաման, հա-
րաւորեց հայ եկեղեցականներն ի վեր-
նատուն ուր ժամերուութիւնը սկսան,
այսպէս որ ճիշդ այն պահուն յորում
Յունաց պատարանը աւարտէր, Հայք
յաղորդէին անոնց՝ Գերեզմանի մա-
տարն մէջ և պատարանէն։ Այսպէս
ալ կ'ըսաւ։

Գեր. Նար.Պէյ Սրբապան՝ որ եկե-
ղեց

[illegible]